

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI

OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

FARG'ONA DAVLAT UNIVERSITETI

**FarDU.
ILMIY
XABARLAR-**

1995-yildan nashr etiladi
Yilda 6 marta chiqadi

3-2025
PEDAGOGIKA

**НАУЧНЫЙ
ВЕСТНИК.
ФерГУ**

Издаётся с 1995 года
Выходит 6 раз в год

B.Sh.Shermuhhammadov, B.Q.Qurbonova Dual ta'lim tizimi oliy ta'limda: xalqaro tajribalar, samaradorlik va O'zbekiston konteksti	6
Л.К.Орынбаева, У.С.Марчибаева, Е.К.Сейсенбеков Актуальность программ повышения квалификации в формировании компетентностей педагога Казахстана	12
Н.Ю.Костюнина, С.У.Бичурина Неблагополучная семья как фактор девиантной виктимности.....	17
O.N.Fozilova, Sh.S.Rayimova Bola shaxsi rivojlanishida muloqotning o'rni	22
A.S.Toshmatov The role of self-efficacy in teaching foreign languages to improve writing skills.....	25
G.Sh.Latipova Malaka oshirish tizimi tinglovchilarining shaxsiy-kreativ salohiyatini rivojlantirishning metodologik asoslari	31
Sh.D.Iskanderova Fundamentals of pedagogical training: instructional strategies for early learners	38
I.M.Saidov Chaqiriqqacha harbiy ta'lim yo'nalishi o'qituvchilarida ijtimoiy-madaniy faollikni shakllantirishning tamoyillari hamda uning tarkibiy qismlari.....	43
Н.Ш.Абдуллаева Characteristics and evolution of middle English language.....	48
M.A.G'ofurova Bo'lajak o'qituvchilarning professional rivojlantirish texnologiyalari.....	54
N.F.Yigitaliyeva Pediatriya ishi yo'nalishi talabalariga ingliz tilini o'qitishda simulyatsiyalar orqali kasbiy ko'nikmalarini rivojlantirish texnologiyasi	59
T.T.Shoymardonov Oliy ta'lim pedagog kadrlarining raqamli kompetentligini rivojlantirish tajribasi: tahliliy yondashuv	63
S.M.Abdullayev Fanlararo hamkorlik asosida bo'lajak musiqa ta'limi o'qituvchilarining kognitiv kompetentligini rivojlantirish masalalari.....	69
D.O.Djalilova Bo'lajak musiqa ta'limi o'qituvchilarining germeneytik kompetentsiyasini rivojlantirishning metodologik jihatlarini	73
D.I.Gulamova Evmizmlarning o'rganilish tarixi.....	77
B.T.Jumayeva Gender yondashuv asosida ijtimoiy kompetentlikni shakllantirishning ijtimoiy-pedagogik asoslari	81
A.R.Saydullayeva, K.L.Ro'ziyeva Bo'lajak pedagoglarda inklyuziv kompetentlikni rivojlantirishning nazariy metodologik asoslari.....	81
A.R.Saydullayeva, M.E.Nabiyeva Zararli odatlarga qarshi pedagogik immunitet tushunchasi va uning ahamiyati.	89
G'.R.Israilov Integrativ yondashuv asosida bo'lajak pedagoglarning antikorrupsion kompetentligini rivojlantirishning tizimli-funksional modeli	93
A.X.Karimov Oliy tibbiy ta'lim tizimini modernizatsiyalashning nazariy jihatlarini	97
M.H.Насритдинова Инновационная артпедагогика как ресурс развития художественно-творческой компетентности у будущих педагогов в цифровую эпоху.....	100

UO'K: 378.147:81'243+81'276.6

**PEDIATRIYA ISHI YO'NALISHI TALABALARIGA INGLIZ TILINI O'QITISHDA
SIMULYATSIYALAR ORQALI KASBIY KO'NIKMALARINI RIVOJLANTIRISH TEXNOLOGIYASI****ТЕХНОЛОГИЯ РАЗВИТИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ НАВЫКОВ ПОСРЕДСТВОМ
СИМУЛЯЦИЙ ПРИ ОБУЧЕНИИ АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ СТУДЕНТОВ-ПЕДИАТРОВ****TECHNOLOGY OF DEVELOPING PROFESSIONAL SKILLS THROUGH SIMULATIONS IN
TEACHING ENGLISH TO STUDENTS OF DEPARTMENT OF PEDIATRICS****Yigitaliyeva Nozimaxon Farxodjon qizi**

Farg'ona jamoat salomatligi tibbiyot instituti, tayanch doktorant

Annotatsiya

Mazkur maqola Farg'ona jamoat salomatligi tibbiyot institutida pediatriya yo'nalishi talabalari uchun ingliz tilini o'qitishda simulyatsion texnologiyalar orqali kasbiy ko'nikmalarni shakllantirish va rivojlantirish imkoniyatlarini o'rganishga bag'ishlangan. Tadqiqot doirasida simulyatsion metodlar yordamida ta'lim olgan talabalar va an'anaviy usulda o'qigan talabalar natijalari tahlil qilindi. Eksperimental tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, simulyatsiyalar orqali o'qitilgan talabalar diagnostika, tibbiy ingliz tilida muloqot qilish va stressga bardoshlilik jihatidan yuqori natijalarga erishgan. Shuningdek, maqolada simulyatsion texnologiyalarni joriy etishdagi muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari ko'rib chiqilgan. Tadqiqot natijalari asosida simulyatsion yondashuvlarning tibbiy ta'limda samarali ekanligi isbotlangan va bu usulni pediatriya yo'nalishida keng joriy etish bo'yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Аннотация

Статья посвящена изучению возможностей формирования и развития профессиональных навыков посредством симуляционных технологий при обучении английскому языку студентов-педиатров Ферганского медицинского института общественного здравоохранения. В ходе исследования были проанализированы результаты студентов, прошедших обучение с использованием методов симуляции, и тех, кто прошел обучение с использованием традиционных методов. Результаты экспериментального исследования показали, что студенты, прошедшие обучение с помощью симуляций, достигли более высоких результатов в плане диагностики, общения на медицинском английском языке и стрессоустойчивости. В статье также рассматриваются проблемы внедрения технологий имитационного моделирования и пути их преодоления. По результатам исследования доказана эффективность симуляционных подходов в медицинском образовании, а также разработаны практические рекомендации по широкому внедрению данного метода в педиатрию.

Abstract

This article is devoted to studying the possibilities of forming and developing professional skills through simulation technologies in teaching English to students of the pediatrics department at the Fergana Medical Institute of Public Health. As part of the study, the results of students who received training using simulation methods and students who studied in the traditional way were analyzed. The results of the experimental study showed that students trained through simulations achieved high results in terms of diagnostics, communication in medical English, and stress tolerance. The article also considers the problems in the implementation of simulation technologies and ways to overcome them. Based on the results of the study, it was proven that simulation approaches are effective in medical education, and practical recommendations were developed for the widespread introduction of this method in pediatrics.

Kalit so'zlar: pediatriya, simulyatsion texnologiyalar, tibbiy ta'lim, ingliz tili, kasbiy kompetensiyalar, interaktiv ta'lim, tibbiy kommunikatsiya.

Ключевые слова: педиатрия, симуляционные технологии, медицинское образование, английский язык, профессиональные компетенции, интерактивное обучение, медицинская коммуникация.

Key words: pediatrics, simulation technologies, medical education, English, professional competencies, interactive education, medical communication.

KIRISH

Global miqyosda tibbiy ta'lim tizimida yuz berayotgan o'zgarishlar, xususan, kasbiy kompetensiyalarni shakllantirishda innovatsion yondashuvlarga bo'lgan ehtiyoj kundan-kunga ortib bormoqda. Bu jarayonda simulyatsion texnologiyalar o'quv jarayoniga jadal sur'atlarda integratsiya qilinmoqda. Ular talabalarning nazariy bilimlarini amaliy ko'nikmalar bilan mustahkamlash, real klinik holatlarga tayyorlash va ayniqsa, tibbiy ingliz tilida samarali muloqot qilish qobiliyatlarini rivojlantirishda muhim vosita sifatida namoyon bo'lmoqda.

Zamonaviy tibbiyotda chet tili, ayniqsa ingliz tilining ahamiyati beqiyosdir. Shifokorlarning xalqaro tajriba almashinuvida ishtirok etishlari, zamonaviy ilmiy adabiyotlarni o'zlashtirishlari va bemorlar bilan samarali muloqot qilishlari uchun ingliz tilida erkin so'zlasha olish zarur. Shu nuqtai nazardan, ingliz tilini o'qitish jarayoniga simulyatsion metodlarni joriy etish orqali talabalarning kasbiy ko'nikmalarini rivojlantirish — dolzarb masalalardan biri hisoblanadi.

Mazkur maqolada Farg'ona jamoat salomatligi tibbiyot institutida pediatriya yo'nalishida tahsil olayotgan talabalar misolida simulyatsion texnologiyalar yordamida ingliz tili o'qitish orqali kasbiy ko'nikmalarni shakllantirish bo'yicha olib borilgan tajriba asosida amaliy xulosalar va ilmiy tavsiyalar keltirilgan.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Hozirgi kunda tibbiyot ta'limi sohasida innovatsion pedagogik texnologiyalarni joriy etish global tendensiyaga aylanib bormoqda. Xususan, simulyatsion texnologiyalar tibbiy ta'lim sifatini oshirishda muhim omil bo'lib, ular talabalarning nazariy bilimlarini mustahkamlash va amaliy ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi (Gaba, 2007)¹. Shifokorlar zamonaviy tibbiyotda chet tilida bemorlar bilan samarali muloqot qilish, klinik holatlarni tahlil qilish va tezkor qaror qabul qilish ko'nikmalariga ega bo'lishlari talab etiladi. Ayniqsa, pediatriya yo'nalishidagi talabalarning kasbiy kompetensiyalarini shakllantirishda chet tili, jumladan, ingliz tilida kasbiy muloqot qilish qobiliyatining rivojlangan bo'lishi muhim ahamiyat kasb etadi (Issenberg et al., 2005)².

Xalqaro tadqiqotlar shuni ko'rsatmoqdaki, simulyatsion texnologiyalar orqali o'qitish tibbiy ta'lim jarayonida talabalarning kasbiy mahoratini oshirish va klinik sharoitlarga moslashuvchanligini kuchaytirish imkonini beradi (Kneebone, 2005)³. Masalan, AQSh va Yevropa mamlakatlarida tibbiy simulyatsiya markazlari tashkil etilgan bo'lib, ushbu markazlarda talabalar real muhitga yaqin bo'lgan sharoitlarda mashg'ulotlar olib borishadi (WHO, 2022)⁴. Bunday usul O'zbekistonda ham bosqichma-bosqich joriy etilmoqda. Simulyatsiya texnologiyasi tibbiyot talabalariga ingliz tilini o'rgatishning zamonaviy, samarali usuli bo'lib, nazariy bilimlar va amaliy qo'llanmalar o'rtasidagi tafovutni bartaraf etuvchi interaktiv, qiziqarli platformani taklif etadi. Ushbu vositalarni tibbiy ingliz tili kurslariga qo'shib, o'qituvchilar talabalarning tilni bilishini yaxshilashlari va ularni global tibbiy muhitning til talablariga tayyorlashlari mumkin⁵.

O'zbekiston olimlarining fikricha, simulyatsion texnologiyalarni tibbiyot ta'limiga integratsiya qilish orqali talabalarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish va ularni amaliyotga tayyorlash samaradorligini oshirish mumkin (To'rayev, 2023)⁶. Respublikamizdagi tibbiyot oliy o'quv yurtlarida ushbu texnologiyalarni keng joriy etish zamonaviy ta'lim standartlari talabiga aylangan. Xususan, Farg'ona jamoat salomatligi tibbiyot institutida olib borilgan tadqiqotlar simulyatsion yondashuvning an'anaviy metodlarga nisbatan ustunligini tasdiqladi⁷.

Tadqiqot 2024-yilda Farg'ona jamoat salomatligi tibbiyot institutida o'tkazilgan bo'lib, unga 200 nafar pediatriya yo'nalishi talabasi jalb qilindi.

Eksperimental guruhlar

- Tajriba guruhi (100 talaba) – Simulyatsion texnologiyalar yordamida o'qitildi.
- Nazorat guruhi (100 talaba) – An'anaviy ta'lim usullari orqali o'qitildi. Baholash mezonlari

Talabalarning muloqot, diagnostika va stressga bardoshlilik qobiliyatlari quyidagi mezonlar bo'yicha baholandi:

1. Ingliz tilida tibbiy muloqot qilish
2. Klinik holatlarni tahlil qilish va diagnostika

3. Stressga bardoshlilik va tezkor qaror qabul qilish

NATIJA VA MUHOKAMA

Tadqiqot natijalari quyidagi jadvallarda aks ettirilgan. Simulyatsion texnologiyalar orqali o'qitish samaradorligi (%)

Ko'nikma	Tajriba guruhi (%)	Nazorat guruhi (%)	Farq (%)
Tibbiy ingliz tilida muloqot qilish	85	60	+25
Diagnostika bo'yicha qaror qabul qilish	78	50	+28
Stressga bardoshlilik	72	48	+24
Jamoaviy ishlash	80	55	+25

Quyidagi diagrammalarda natijalar ko'rsatilgan:

Tibbiy ingliz tilidagi muloqot qobiliyatining o'sishi

Simulyatsion ta'lim va an'anaviy ta'lim natijalari

Ko'nikma turi	Tajriba guruhi (Simulyatsion ta'lim)	Nazorat guruhi (An'anaviy ta'lim)
Tibbiy ingliz tilida muloqot qobiliyati	85%	60%
Diagnostika bo'yicha qaror qabul qilish	78%	50%
Stressga bardoshlilik	72%	48%
Jamoaviy ishlash	80%	55%

Diagrammalardan ko'rinib turibdiki, simulyatsion ta'lim usuli an'anaviy o'qitish bilan solishtirilganda ancha samarali bo'lgan.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, simulyatsion texnologiyalar orqali ta'lim olish talabalar bilim va ko'nikmalarini sezilarli darajada yaxshilaydi. Ushbu usul:

- Amaliy muloqot qobiliyatini rivojlantiradi.
- Tashxis qo'yish va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini oshiradi.
- Talabalarning klinik sharoitlarga tez moslashishini ta'minlaydi. Kamchiliklar va ularni bartaraf etish yo'llari:

Kamchilik	Bartaraf etish yo'llari
Simulyatsion texnologiyalarni joriy etish uchun katta mablag' talab etiladi	Mahalliy va xalqaro grantlarni jalb qilish
O'qituvchilarning simulyatsion texnologiyalar bilan ishlash ko'nikmalari yetarli emas	O'qituvchilar uchun maxsus trening va seminarlarga mablag' ajratish
Simulyatsiyalar real muhitni to'liq almashtira olmaydi	An'anaviy va simulyatsion ta'lim usullarini kombinatsiya qilish

Tahlil shuni ko'rsatadiki, simulyatsion texnologiyalarni ta'lim jarayoniga keng joriy etish orqali tibbiy ta'lim sifatini sezilarli darajada oshirish mumkin.

XULOSA

Farg'ona jamoat salomatligi tibbiyot institutida o'tkazilgan tadqiqot natijalari shuni tasdiqladiki:

- Simulyatsion texnologiyalar talabalarning ingliz tilidagi tibbiy muloqotini rivojlantirishda samarali vosita hisoblanadi.
- Diagnostika va kasbiy muammolarni hal qilish qobiliyatlarini sezilarli darajada yaxshilaydi.
- Bemorlar bilan ishlash, tezkor qaror qabul qilish va jamoaviy ishlash kompetensiyalarini

rivojlantirishga yordam beradi.

Tavsiyalar:

1. Simulyatsion texnologiyalarni keng joriy etish uchun grant va homiylik dasturlaridan foydalanish.
2. O'qituvchilar uchun maxsus kurslar va amaliy seminarlar tashkil etish.
3. Simulyatsion va an'anaviy o'qitish usullarini bir-biri bilan uyg'unlashtirish.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Gaba, D. M. The Future Vision of Simulation in Health Care. *Simulation in Healthcare*, 2(2), 2007, 126-135.
2. Issenberg, S. B., McGaghie, W. C., Petrusa, E. R., Gordon, D. L., & Scalese, R. J. Features and uses of high-fidelity medical simulations. *Medical Teacher*, 27(1), 2005, 10-28.
3. Kneebone, R. Evaluating clinical simulations for learning procedural skills. *Medical Education*, 39(6), 2005, 580-587.
4. WHO. Simulation-based medical education: A global perspective. Geneva: World Health Organization, 2022.
5. To'rayev, M. O'zbekistonda tibbiy ta'limni modernizatsiya qilish: Simulyatsion texnologiyalar va ularning amaliy samaradorligi. Toshkent: O'zSTV nashriyoti, 2023.
6. Kadirova Munira Rasulovna, Yigitalieva Nozimakhon Farkhodjon qizi. Simulation technologies as a modern method of teaching English to medical students in a higher education institution. *Society and innovation*, 2024.